بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با تعامل حرفه‌ای و کیفیت مراقبت‌های پرستاری در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های منتخب وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۹

حمیدرضا اسدی[۱]، مرضیه ضیایی‌راد[۲]

۱. کارشناسی ارشد پرستاری، مرکز تحقیقات سلامت جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
۲. استادیار، مرکز تحقیقات سلامت جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

توسعه پرستاری در سلامت/ دوره چهاردهم/ شماره ۲/ پاییز و زمستان ۱۴۰۲

چکیده

زمینه و هدف: مراقبت، به عنوان مهم‌ترین نقش پرستاری بوده که ایفای نقش در آن از طریق تعاملات و ارتباطات مؤثر شکل می‌گیرد. کیفیت مراقبت‌های پرستاری و تعاملات حرفه‌ای پرستاران در حیطه مراقبت از بیمار می‌تواند تحت تأثیر نگرش‌ها و باورها و یا به زبان بهتر ویژگی‌های شخصیتی ایشان باشد. این مطالعه با هدف تعیین رابطه ویژگی‌های شخصیتی با تعامل حرفه‌ای و کیفیت مراقبت‌های پرستاری در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های منتخب وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۹ انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق ۱۵۰ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های منتخب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۹ به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه استاندارد مربوطه را تکمیل نمودند و سپس داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: ۷۸ درصد از شرکت‌کنندگان مؤنث و ۴۴ درصد آنها در رده سنی ۲۴ الی ۳۶ سال قرار داشتند. بین ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری پرستاران با کیفیت مراقبت‌های پرستاری ($p=۰/۰۲۹$, $r=۰/۱۷۸$) و همچنین بین ویژگی‌های شخصیتی توافق‌پذیری ($p=۰/۰۱۳$, $r=۰/۲۰۲$) و وجدان‌گرایی ($p=۰/۰۳۸$, $r=۰/۱۶۹$) پرستاران با تعامل حرفه‌ای آنان رابطه معنی‌داری مشاهده شد.

بحث و نتیجه‌گیری: از آنجا که با افزایش میزان توافق‌پذیری در شخصیت پرستاران کیفیت مراقبت‌های پرستاری بیشتر و همچنین با افزایش میزان توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی در شخصیت پرستاران تعامل حرفه‌ای در آنان بیشتر بوده است پیشنهاد می‌گردد ضمن توسعه تحقیقات در این زمینه از افراد با شخصیت‌های توافق‌پذیر و وجدان‌گرا در نقش‌های حساس پرستاری استفاده گردد.

واژگان کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، تعامل حرفه‌ای،کیفیت مراقبت‌های پرستاری، پرستار

آدرس مکاتبه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان- دانشکده پرستاری و مامایی
Email: m.ziaeirad@yahoo.com

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

مقدمه

کیفیت ارائه خدمات و تولیدات همواره مورد توجه انسان‌ها بوده است. شاید توسعه نوآوری و صنعت نیز، برمبنای این اصل استوار باشد که انسان هیچ‌گاه نسبت به وضع موجود خود راضی نیست و همواره سعی در بهبود آن داشته است (۱). اهمیت کیفیت در بخش صنعت در دهه‌های ۱۹۵۰-۱۹۴۰ مورد توجه قرار گرفت و در علوم‌پزشکی از سال ۱۹۸۰ مطرح شد (۲). منظور از کیفیت خدمات بهداشتی درمانی، میزان دستیابی به مطلوب‌ترین برآیندهای سلامتی است به گونه‌ای که خدمات ارائه شده اثربخش، کارا و به صرفه باشد (۳). در این میان یکی از مشاغل کلیدی و مهم در محیط‌های بهداشتی درمانی، پرستاری است (۴)؛ به طوری که بیش از ۷۰ درصد افراد تیم بهداشتی درمانی را پرستاران تشکیل می‌دهند (۲) و مراقبت نیز، به عنوان بخش مهم پرستاری، مورد قبول بیشتر پرستاران و محققان پرستاری بوده و مترادف اقدامات پرستاری است. این مفهوم، نمونه بارز احساس، فکر و عمل است که با خود راحتی جسمانی و روانی را فراهم می‌کند (۱). از طرفی یکی از مؤلفه‌های مهمی که بودن در محیطی را لذت‌بخش یا عذاب‌آور می‌کند و در محیط کاری باعث ایجاد کار لذت‌بخش و در نتیجه با نتیجه بهتر و با کیفیت‌تر می‌شود، افرادی هستند که در آن محیط با آنها سروکار داریم (۵). بیمارستان به جهت جو خاصی که دارد تعاملات بیشتری را می‌طلبد. تعاملات حرفه‌ای موثر در محیط درمانی نقش مهمی در افزایش اثربخشی خدمات دارد (۶). نتایج مطالعات نشان‌دهنده این مطلب است که وقتی دست‌اندرکاران امور بهداشتی دارای مهارت‌های برقراری ارتباط و تعامل باشند، بسیاری از واکنش‌های مثبت نظیر کاهش اضطراب، احساس گناه، درد و علائم بیماری، و افزایش رضایت خاطر، پذیرش بیماری، تطابق با بیماری، مشارکت و همکاری با تیم درمانی، بهبود شرایط فیزیولوژیک و عملکردی و افزایش تأثیر آموزش‌های داده شده به بیماران را می‌توان مشاهده کرد (۴). در این زمینه باید گفت که عملکرد افراد تحت تأثیر متغیرهای زیادی انجام می‌گیرد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها، ویژگی‌های شخصیتی افراد است (۵). شخصیت به عنوان الگوی مشخص و معینی از تفکر، هیجان و رفتار که سبک شخصی فرد را در تعامل‌های او با محیط عادی و اجتماعی‌اش رقم می‌زند، تعریف شده است (۷). با توجه به اهمیت مطالب فوق مطالعه حاضر در پاسخ به این سوال که "بین ویژگی‌های شخصیتی پرستاران با تعامل حرفه‌ای و کیفیت مراقبت‌های پرستاری چه رابطه‌ای وجود دارد؟" طراحی گردید.

مواد و روش‌ها

برای انجام این پژوهش، محقق پس از کسب مجوز لازم و کد اخلاق از دانشگاه به محیط پژوهش که بیمارستان‌های منتخب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بود، مراجعه و ضمن معرفی خود به مسئولین مربوطه و ارائه مجوز مربوطه به ایشان با نظر مسئولین، اقدام به نمونه‌گیری کرد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد که دارای ۴ بخش اطلاعات جمعیت شناختی، سنجش ویژگی‌های شخصیتی، سنجش کیفیت مراقبت پرستاری و سنجش میزان تعامل حرفه‌ای با مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای بود که دارای پایایی با ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ می‌باشد. نمونه پژوهش در این تحقیق طبق فرمول کوکران شامل ۱۵۰ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های منتخب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۹ که دارای معیارهای ورود به مطالعه شامل دارا بودن حداقل ۲ سال سابقه کار و تمایل به شرکت در مطالعه بود تشکیل داد. نمونه‌گیری به این شکل بود که هر بخش از محیط پژوهش به عنوان یک طبقه در نظر گرفته شد و از آنجا که هر بیمارستان ۸ بخش دارد مجموعاً ۱۶ طبقه در نظر گرفته شد و از هر طبقه ۳ پرستار در هر شیفت صبح, عصر و شب انتخاب و پس از اخذ رضایت و توضیح هدف و روش تحقیق پرسشنامه‌ها به ایشان تحویل و یک شیفت به ایشان جهت تکمیل پرسشنامه مهلت داده شد و سپس جمع‌آوری گردید. سپس پرسشنامه‌ها شماره‌گذاری شده و امتیاز هر پرسشنامه و نتیجه نهایی آن تعیین و نتیجه در نرم افزار SPSS ثبت و نهایتاً تجزیه و تحلیل شد.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی پرستاران بر اساس ویژگی‌های فردی و شغلی در نمونه‌های پژوهش

متغیر	دسته	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۳۳	۲۲,۰
	زن	۱۱۷	۷۸,۰
رده سنی	کمتر از ۲۵ سال	۴۳	۲۸,۷
	۳۴-۲۶ سال	۶۱	۴۰,۷
	۴۴-۳۵ سال	۳۲	۲۱,۳
	۵۵-۴۵ سال	۱۴	۹,۳
سطح تحصیلات	کاردانی	۸	۵,۳
	کارشناسی	۱۳۳	۸۸,۷
	کارشناسی ارشد	۹	۶,۰
وضعیت تأهل	مجرد	۹۷	۶۴,۷
	متأهل	۵۳	۳۵,۳
سابقه کار	کمتر از ۵ سال	۶۱	۴۰,۷
	۱۰-۶ سال	۵۱	۳۴,۰
	بیشتر از ۱۰ سال	۳۸	۲۵,۳
بخش محل کار	اورژانس	۲۴	۱۶,۰
	ویژه	۲۷	۱۸,۰
	داخلی	۵۳	۳۵,۳
	جراحی	۳۸	۲۵,۳
	سایر	۸	۵,۳
میزان درآمد	کم	۷۵	۵۰,۰
	متوسط	۶۲	۴۱,۳
	زیاد	۱۳	۸,۷
جمع		۱۵۰	۱۰۰,۰

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

جدول شماره۲- بررسی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و کیفیت مراقبت‌های پرستاری در نمونه‌های پژوهش

بعد	تعداد	ضریب همبستگی	p مقدار
روان رنجوری	۱۵۰	-,۰۷۷	۰,۳۴۷
برون‌گرایی	۱۵۰	,۰۰۴	۰,۹۶۳
تجربه‌گرایی	۱۵۰	-,۰۹۳	۰,۲۶۰
توافق‌پذیری	۱۵۰	,۱۷۸*	۰,۰۲۹
وجدان‌گرایی	۱۵۰	-,۰۹۳	۰,۲۵۶

جدول شماره۳- بررسی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و تعامل حرفه‌ای در نمونه‌های پژوهش

بعد	تعداد	ضریب همبستگی	p مقدار
روان رنجوری	۱۵۰	,۰۸۰	۰,۳۳۱
برون‌گرایی	۱۵۰	-,۱۰۰	۰,۲۲۴
تجربه‌گرایی	۱۵۰	-,۰۷۸	۰,۳۴۱
توافق‌پذیری	۱۵۰	,۲۰۲*	۰,۰۱۳
وجدان‌گرایی	۱۵۰	,۱۶۹*	۰,۰۳۸
نمره کلی	۱۵۰	.۰۹۶	۰,۳۶۸

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه‌ای که مستقیماً به ارتباط ابعاد شخصیت با کیفیت مراقبت‌های پرستاری بپردازد جهت مقایسه با نتایج مطالعه حاضر یافت نشد. توافق‌پذیری یا دلپذیری یا همدلی، یک ویژگی شخصیتی است که در خصوصیت‌هایِ رفتاریِ فردی دیده می‌شود که به عنوان فردی مهربان، دلسوز، همکاری‌کننده، خون‌گرم و باملاحظه شناخته می‌شود افرادی که در ارزیابی این بعد از شخصیت‌شان نمره‌ی بالایی می‌گیرند، همدل و نوع‌دوست هستند. در حالی که نمره‌ی توافق‌پذیری کم، با رفتار خودخواهانه و عدم درک احساسات افراد دیگر مرتبط است و با توجه به این که روانشناسان بیان کرده‌اند که همدلی و مهربانی لازمه شغل پرستاری بوده و در درک بیماران و ارائه مراقبت‌های صحیح و به موقع برای ایشان تأثیر شگرفی می‌گذارد لذا همخوانی نتایج این تحقیق با مطالب پیشگفت قابل تأمل می‌باشد (۸). همچنین مطالعه‌ای که مستقیماً به ارتباط ابعاد شخصیت با کیفیت مراقبت‌های پرستاری بپردازد جهت مقایسه با نتایج مطالعه حاضر یافت نشد با این حال بر اساس کتب روانشناسی و شخصیت‌شناسی افراد وجدان‌گرا معمولاً افرادی دقیق و منظم هستند که برنامه‌هایی را برای خود، تعیین می‌کنند و سعی می‌کنند در زمانی مشخص و با اصولی صحیح، آن‌ها را انجام دهند. برای رسیدن به اهدافشان، پشتکار و استقامت زیادی دارند و سخت‌کوش و مصمم هستند. نسبت به

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

دیگران، احساس مسئولیت می‌کنند، بنابراین سعی می‌کنند وظایف خود را به درستی انجام دهند. همچنین افرادی منظم هستند که به نظم و ترتیب محل زندگی‌شان، اهمیت زیادی می‌دهند. خوش‌قول و وقت‌شناس هستند و به رعایت اصول اخلاقی پایبندند. در حالی که می‌توانند در مواقعی انعطاف‌پذیر نیز باشند و همین باعث می‌شود بتوانند با شرایط پیش‌بینی نشده، سازگار شوند. بنابراین قادرند در چنین شرایطی، سریع تصمیم‌گیری کنند و خوب هم عمل کنند (پروین ،۲۰۱۸). همچنین تمایل فرد توافق‌پذیر به رفتارهای اجتماعی باعث می‌شود تا گرم، خوش مشرب و خوشایند به نظر برسند. نسبت به دیگران رفتار دوستانه‌ای دارند. با مدارا عمل کرده و در قبال دیگران، بردباری نشان می‌دهند. فرد توافق‌پذیر نسبت به دیگران و نیت‌هایشان اعتماد بیشتری نشان دهد. لذا با دقت در ویژگی‌های این افراد انتظار تعامل حرفه‌ای بالا و بروز رفتارهای اجتماعی مثبت و ارتباطات مناسب با افراد از ایشان می‌رود و مؤید نتایج تحقیق حاضر خواهد بود (۹).

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد پرستاری می‌باشد که مورد تأیید و حمایت معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) قرار گرفته است. بدین وسیله از خانواده‌های محترم بیماران و همچنین مسئولان و کارکنان بیمارستان‌های منتخب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که در انجام این تحقیق همکاری نمودند، سپاس‌گزاری می‌گردد.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

Reference

1. Ahanchian MR, Amiri R, Bakhshi M. Correlation between cultural intelligence and social interaction of nurses. Journal of Health Promotion Management. 2012; 1(2): 44-53.
2. Asgari Z, Pahlavanzadeh S, Alimohammadi N, Alijanpour S. Quality of Holistic Nursing Care from Critical Care Nurses' Point of View . jccnursing. 2019; 12 (1) :9-14
3. Buljac-Samardzic M, Dekker-van Doorn CM, van Wijngaarden JD, van Wijk KP. Interventions to improve team effectiveness: a systematic review. Health Policy. 2010; 94(3): 95-183.
4. Fatehi R, motalebi A, azh N. NURSES' AND ELDERLY'S' VIEWPOINTS REGARDING QUALITY OF NURSING CARE IN THE EDUCATIONAL HOSPITALS OF SANANDAJ CITY. Nurs Midwifery J. 2019; 16 (11) :779-786
5.Finn R, Learmonth M, Reedy P. Some unintended effects of teamwork in healthcare. Soc Sci Med. 2010;70(8):1148-54.
6. Foely ME, editor. Nurses: assuring quality care for all populations. 4nd edition. American Nurses Association, 2018.
7. Huang Y-C, Chen H-H, Yeh M-L, Chung Y-C. Case studies combined with or without concept maps improve critical thinking in hospital-based nurses: A randomized-controlled trial. Int J Nurs Stud. 2012; 49(6):747-54.
8. Hoye S, Severinsson E. Professional and cultural conflicts for intensive care nurses. Journal of Advanced Nursing. 2010; 66: 858-67.
9. L.A Pervin (Ed) Hand book of Personality and Research. Newyork Gvilford.2018.

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]

determine the relationship between personality traits and professional interaction and the quality of nursing care in nurses working in selected hospitals affiliated to Isfahan University of Medical Sciences in 2016.

Asadi HR[1] , Ziaeirad M[2]

1.MS in nursing, Community Health Research Center, Islamic Azad university. Isfahan (Khorasgan), Isfahan, Iran.
2.Assistant Professor, Community Health Research Center, Islamic Azad university. Isfahan (Khorasgan), Isfahan, Iran.

Abstract

Background and objectives: Care is the most important role of nursing in which role-playing is formed through effective interactions and communication. The quality of nursing care and nurses' professional interactions in the field of patient care can be influenced by their attitudes and beliefs or, to put it better, their personality traits. The aim of this study was to determine the relationship between personality traits and professional interaction and the quality of nursing care in nurses working in selected hospitals affiliated to Isfahan University of Medical Sciences in 2016.

Materials and Methods: In this study, 150 nurses working in selected hospitals of Isfahan University of Medical Sciences in 1399 were selected by stratified random sampling method and completed the relevant standard questionnaire and then the data were analyzed using SPSS software was analyzed.

Results: 78% of the participants were female and 44% of them were in the age range of 24 to 36 years. Between the personality traits of nurses' agreement with the quality of their nursing care ($p = 0.029$, $r = 0.178$) as well as between the personality traits of agreement ($p = 0.013$, $r = 0.202$) and conscience ($P = 0.038$, $r = 0.169$) Nurses had a significant relationship with professional interaction.

Conclusion: Since with increasing the level of agreement in the personality of nurses, the quality of nursing care is higher and also with increasing the level of agreement and conscientiousness in the personality of nurses, professional interaction has been more in them. Background Use people with agreeable and conscientious personalities in sensitive nursing roles.

Keywords: personality traits, professional interaction, quality of nursing care, nurse

[Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26]